



כותרת: תכנון פעילות הדרכה שבה יש שילוב של התוכן ושל התהליך

הכותב/ת: אהוד רביב - 2016

מבוא לקבוצה / שנה א', מנהיגות וניהול

סיפור הרקע למשימה:

אתם עובדים כמדריכי קבוצת נערים ונערות בכיתה י"א במתנ"ס בקרית מוצקין. לאחרונה הגיע לידיעתכם מידע מדאיג על נערים מהקבוצה שמתמשים בסמים. החלטתם לפעול בשני מישורים: מישור משמעותי (להגדיר מחדש את גבולות המותר והאסור בנושא הסמים) ובמישור החינוכי. במישור החינוכי, בכוונתכם להכין תכנית חינוכית בשם "חיים ללא סמים" (חל"ס).

המשימה:

1. "פרקו" את המטרה הגדולה (חיים ללא סמים) לשלוש מטרות משנה. מטרת משנה ("מטרה אופרטיבית) מתחילה בדרך כלל במילים: "החניכים יכירו... יבינו... יהיו מסוגלים... לחזק את... לפתח את... להקנות... וכו'".
 2. כעת תבחרו מטרה אחת מבין השלוש ו"תפרקו" אותה למספר תכנים (לפחות שלושה)
 3. כעת תבחרו תחום אחד של תהליך שבו תרצו לקדם את הקבוצה במהלך העבודה על התכנים (במציאות תוכלו לעבוד על מס' תחומי תהליך). התחומים השונים של התהליך נמצאים ברשימה שלמטה!
 4. כעת קחו תחום אחד של תוכן מבין כל התכנים שהצעתם, וקחו את התהליך שבחרתם, ותכננו פעילות הדרכה שבה יש שילוב של התוכן ושל התהליך.
- זוגמה (עברנו עליה בכיתה) (לקוחה מהדרכה של קבוצת נערות בנות העדה האתיופית בכפר נוער באזור המרכז)

המטרה הגדולה: חיזוק תכונות המנהיגות בקרב הנערות (הערה: בעבודה שלכם המטרה הגדולה היא "חיים ללא סמים" – חל"ס).

- מטרות משנה: (1) לחזק את תחושת המסוגלות של הנערות
(2) לחזק את היכולת לחתור בנחישות להשגת המטרה
(3) החניכות יהיו מסוגלות להתגבר על קשיים מעשיים ורגשיים בהשגת המטרות.



פירוק מטרת משנה 1 ("מסוגלות") לתכנים:

תוכן 1: היכרות עם הנקודות החזקות שבי

תוכן 2: היכרות עם נקודות החולשה/הנקודות הרגישות שבי

תוכן 3: פיתוח היכולת לזהות ולהתחשב בנקודות החוזק והחולשה אצל אחרים

תוכן 4: פיתוח היכולת לשתף פעולה בצוות תוך התחשבות בנקודות החוזק/החולשה של חברות הצוות

תוכן + תהליך:

(התוכן שבחרתי) היכרות עם הנקודות החזקות שבי

(התהליך שבחרתי) חיזוק התקשורת בין חברות הקבוצה

המתודה (פעילות ההדרכה המשלב תוכן ותהליך):

- **שלב ראשון:** כל משתתפת מקבלת שני דפים. על דף אחד כותבת את כל התכונות החזקות שבה. על הדף השני יש רשימה של שמות כל חברות הקבוצה. ליד כל שם תכתוב המשתתפת את התכונות החזקות שלה. גוזרים את החלק של כל משתתפת מכל הדפים של שאר המשתתפות ונותנים לכל משתתפת את ההתייחסויות אליה. נותנים זמן לקרוא ולעכל.
- **שלב שני:** שיחה בזוגות. בשיחה: כל אחת מספרת מה התחדש לה על עצמה. משוות בין מה שכתבו על עצמן לבין מה שכתבו להן אחרות. אפשר לסיים בסבב קבוצתי שבו כל אחת "מצהירה" איזו מן החוזקות שלה תוכל לתרום לקבוצה בהמשך דרכה.

תחומים של התהליך:

- מבנה קבוצתי
- "האופי" של הקבוצה
- חוקים ונורמות
- הקשר בין חברי הקבוצה
- תת-קבוצות
- תחושת בדידות / תחושת יחד
- אמון הדדי
- תקשורת בין חברי הקבוצה
- תפקידים בקבוצה
- שיתוף פעולה, עבודת צוות
- מאבקי כוח ושליטה
- סגנון השיח בין החברים
- הבדלי סטטוס
- אינטימיות
- לכידות / גיבוש
- מחויבות לקבוצה או לחברים בודדים
- שלב התפתחות הקבוצה (לפי Tuckman). פורמינג, סטורמינג וכו'

בהצלחה!!

© אהוד רביב, 2016